

Wielki Wiece Katolicki w Kurytybie.

Dnia 25-go marca bieżącego roku odbył się wielki katolicki w sali Związku Polskiego. Słusznie można go nazwać wielkim, bo choć rozesłanie zaproszeń odbyło się dopiero w piątek, to przecież w dobrem odozuciu ważności sprawy wielka sala Związku zapelniała się naszą Polonią, a nawet galerje były szoszelnie zajęte. Okazało się, że jesteście tu jeszcze polegają i że sprawa przesładowania Kościoła katolickiego w Rosji zajmuje umysły wszystkich. Prócz bardzo licznych członków Związku Polskiego zjawili się licznie członkowie Towarzystwa »Kościuszki«, »Oświaty« i »Kultury«. Mimo późnej stonkownie pory zjawili się również członkowie Towarzystwa »Władysława Jagiełły« z parafji podmiejskiej Abranches, zachęcony przez ks. proboszcza Górala, któremu żadna sprawa wspólna nie jest obojętna. Jednym słowem nie zawstydziła nas nasza Polonia wobec gości brazylijskich.

Wiece zagał w imieniu »Związku« Ks. Jan Rzymek, zapraszając na honorowego prezesa konsula polskiego P. Zbigniewa Młazke, a do stołu prezydium Księży: D-ra Alcudina Pereira deputowanego do kongresu stanowego i Ks. Fernando Taddei rektora seminarjum duchownego w Kurytybie. Zjawienie się tak zaonych gości przy stole prezydjalnym wraz z członkami zarządu Związku, powlata zebrała publiczność burzą oklasków.

W obszernym referacie po polsku przedstawił przesładowanie kościoła katolickiego w Rosji Ks. Jan Rzymek. Zwo stąnęły słuchaczom przed oczyma losy 5 dycezji katolickich, które jeszcze po pokoju z Polska w Rydze, pozostały przy Rosji. A już do tej niemal wzruszyły obecnych mężczyznę przesładowanie arcybiskupa katolickich jak: Arcybiskupa Roppa z Mohylewa, biskupa Łoznińskiego z Mińska, biskupów Dubowskiego i Godlewskiego z Żytomierza, biskupa Mańkowskiego z Kamienca i biskupa Kesslera ze Saratowa i przeszło tysiąca kapłanów z wielkim mnostwem wiernych. Najobszerniej przedstawił referent sprawę obecnie uwięzionych: arcybiskupa Cieplaka i 17 kapłanów. Nakoniec streścił mowca powody, dlaczego mamy ratować tych udreconych. Najpierw to nasi współbracia w Chrystusie — katolicy, potem to nasi bracia po krwi — w przeważnej części Polacy, potomkowie dawno uprowadzonych powstańców, którzy zachowali wiarę a z nią i narodowość; mnostwo ich już wrócił do Polski, inni jako żołnierze budowali i bronili tej Polski w armji Dowbora-Muśnickiego, a niektórzy zasłynęli jako bohaterowie Polski jak sławny sybirak niedawno zmarły generał Iwaszkiewicz syn powstańca z 1863 roku i wielu innych. Wreszcie, te 162 kościołów i kaplic od Petersburga po Władystosok, te 285 kościołów dycezji Łucko-Zytomierskiej i t. d. — to majątek i dorobek Polaków, którzy w przeważnej części sami tylko są i pozostali katolikami na wielkich obszarach Rosji. Nakoniec obrona katolików w Rosji przez Polskę, to zabezpieczenie przyszłości Polski przed wybujałą nienawiścią narodową i religijną, którą się zawsze Moskale odznaczali; to naprawa błędów naszych przodków z 16 i 17 wieku że nie docenili nawet w kołach duchownych Unji Brzeskiej, za który to błąd tak dziś pokutujemy. Są w Rosji liczni katolicy i innych narodowości, dlatego w imię katolickiej solidarności odzywamy się do całego świata; by tak wzmożnić wysiłek dyplomatyczny Polski, która za wszelką cenę chce uratować tych kapłanów. Tu mowca zwrócił się do

katolickiej Brazylii o pomoc dla uwięzionych i zagrożonych największą kajnią.

W języku portugalskim przedstawił zbrany przesładowanie Kościoła w Rosji Ks. Rektor Fernando Taddei. Całą sprawę ujął ksiądz Rektor ze stanowiska wyznaniowego walki między żydostwem a chrześcijaństwem. Rządy obecnej Rosji bolszewickiej są niemal wyłącznie w ręku żydów, którzy sobie postanowili zniszczyć chrześcijaństwo. Charakterystykę żydowskich ministrów od Trockiego-Bronsteina podjął i cyframi świetnie to zobrazował prelegent. Obfite oklaski zgromadzonych były nagrodą za podniosły referat ks. Taddeigo.

Następnie odczytał po polsku ks. Jan Rzymek rezolucję, którą wiece jednomyślnie uchwalił. Brzmia one jak następuje:

»Polacy Katolicy licznej kolonii parańskiej, zgromadzeni na wielkim wiecu w gmachu Związku Polskiego w Kurytybie dnia 25-go marca b. r. wraz z przedstawicielami życzliwej prasy i gośćmi brazylijskimi i innych narodowości, po wysłuchaniu obszernych i ścisłych referatów o okropnym przesładowaniu Kościoła w Rosji uchwala ją następującą rezolucję. Zważwszy że:

- 1) obecne uwięzienie ostatniego biskupa katolickiego w Rosji, Monsignora Cieplaka z Petersburga, wraz z ostatnie resztki organizacji Kościoła katolickiego w Rosji i we wiernych, którzy zgina w zupełnym osieroceniu bez swych arcybiskupów;
- 2) uwięzienie kapłani w liczbie 17 są ostatnimi, którzy jawnie i publicznie odprawiali obrządku kościelne, więc uwięzienie ich oznacza tem samem tyrańską supersję wszelkiego kultu katolickiego w Rosji;
- 3) pozbawienie pociech religijnych pozostałych w Rosji katolików sprzeciwia się elementarnym pojęciom wolności i swobody przekonań, a już zasadniczo przeczy pojęciom wolności republikańskiej;
- 4) pozostałe gminy katolickie, składające się w przeważnej części z katolików polskich a także, nad Wołgą i nad Morzem Czarnym z licznych gmin niemieckich, francuskich i czeskich, są narazone na zagładę i utratę wiary.
- 5) że obecne przesładowanie Kościoła katolickiego, po ciężkim i bezwzględnym tępieniu kościoła prawosławnego oraz po samowolnym przekształcaniu jego organizacji na tak zwaną cerkiew żywą, ozerwona i robotnicza, świadczy o tem, że Rząd Sowiecki chce wogóle wytepić w Rosji chrześcijaństwo.

Z tych względów zbrani na wiecu Polacy Katolicy, którzy w różnych częściach Rosji mają jeszcze do dziś dnia swoich krewnych, przyjaciół i współbraci — protestują przeciw temu przesładowaniu najenergiczniej, a życzliwych braci katolików innej narodowości upraszają gorąco, by w tej tak smutnej i ciężkiej chwili dla Kościoła katolickiego w Rosji, zechcieli z nimi połączyć swe protesty.

Rezolucje powyższe, odpowiednio uzupełnione, przesłano na ręce Nuncjusza, Kardynała Arceverde, Centrum Katolickiego i Rządu Brazylijskiego w Rio de Janeiro. Osobno posłano depeszę do Posta polskiego przy Watykanie. W Kurytybie osobna delegacja, składająca się z księdza Drapiewskiego, panów Szklarzewskiego, Wiśniewskiego i wiceprezesa Łachowskiego wręczyła rezolucję Najprzew. Księdzu Biskupowi i P. Prezydentowi w Kurytybie.

Wszystkie towarzystwa ze Związków »Oświata« i »Kultura« przyłączyły się do protestu, tak, że wiece zwróciły uchwalił wszystkie jednomyślnie.

Te same rezolucje odczytano po portugalsku i przyjęto również jednomyślnie.

Pod koniec wiecu przemówił deputowany do kongresu stanowego Ks. Doktor Alcudino Pereira. W świetnej mowie przy wspianej dykcji i gestach rzekł mniej więcej:

»Poczytuję to sobie za wielki zaszczyt, iż mogę przemawiać na tak świętym wiecu katolików-Polaków, zbranych, tu tak liczenie w obronie ich braci i Pastarzy, zagrożonych śmiercią w Rosji, i to tem więcej, że mogę przemawiać jako przedstawiciel stanu tutejszego i Parlamentu Parańskiego, którego deputowanym jestem.

Poprzednicy moi, mówca brazylijski i polski, w pięknych i do serca przemawiających słowach przedstawiłi mężenstwo ostatnich księży katolickich w Rosji. Słusznie zaznaczył mowca brazylijski, że mężenstwo to, jest drugim martyrium na górze Kalwarji, ale jak Chrystus został umęczony i pogrzebany a za trzy dni zmartwychwstał tak i — o daj Boże — Kościół w Rosji po tem umczeniu i pogrzebanu zmartwychwstał na większą chwałę Kościoła katolickiego. Nie ma załugą w tem przypadnie Polsce, tej Polsce katolickiej, która mimo burz i nawały przez wiele wieków wytrwała w swym katolicyzmie; a dziś przejęta jego hasłami boga i prosi świat cały, by stanął w obronie zagrożonych jej dzieci.

I do nas, do Brazylii, głos jej sięgnął, boga nas, abysmy i my zaprotestowali przeciw tym mężczyznom ostatnim, pasteryz katolickim — i nie nadarmo boga nas Polska katolicka. Brazylija czuje ból Polski i pospiesza ze swem sercem szlachetnem, aby wesprze ją, tę męczenniczkę katolicką w jej proteście przeciw gwałtowi zadanemu Kościołowi katolickiemu w Rosji przez jej katów i ciemniźcyce.

Spółkały się tu szlachetna dusza Polski katolickiej z współczującym sercem Brazylii. Polska i Brazylija! Brazylija i Polska! Jakież to dźwięk prawdziwej harmonji, harmonji dusz, harmonji serc szlachetnych — katolickich!

W tej tak pięknej i wiekopomnej chwili nie mogę się powstrzymać od okrzyku:

Niech żyje katolicka Polska!
Niech żyje katolicka Brazylija!
Niech żyją Polska i Brazylija!

Nastroj wiecu doszedł do szczytu po tej mowie. Niemiłknące i długotrwałe oklaski wyrażały jednomyślność i uznanie zbranych.

Trzykrotnym okrzykiem powtórzonym przez zbranych, na cześć Ojca św. Piusa XI, od którego Polska może się najwięcej w tej chwili spodziewać. Ksiądz Rzymek zamknął wiec.

Dnia następnego rozesłano drogą telegraficzną uchwalone rezolucje do przeznaczonych osobistości.

T-wo Muzyczne Im. Chopina.

Dnia 7-go marca b. r. dzięki inicjatywie p. Dr. Eugenji Miszke zawiązało się w Kurytybie TOWARZYSTWO MURYCZNE IM. CHOPINA z następującym zarządem:

Prezes — Dr. Eugenja Miszke
Sekretarz — Fr. Łyp
Skarbnik — Ks. J. Rzymek.

Towarzystwo ma na celu zapoznanie społeczeństwa miejscowego z muzyką polską, wyrabianie zdolności muzycznych wśród Polaków miejscowych, oraz wogóle podniesienie kultury muzycznej.

Do Towarzystwa mogą wpisywać się na członków wszyscy chętni nie tylko z Kurytyby, ale także i z innych miejscowości. Zgłoszenia przyjmuje p. Dr. E. Miszke w Kurytybie, ulica 13 de Maio N. 63 codziennie od godziny 2-giej do 3-ciej po południu, oraz Redakcja »Lud«.

Celem wypełnienia swego zadania Towarzystwo otwiera w najbliższej przyszłości kursy muzyczne i przyjmować będzie na nie uczniów stosownie do warunków i programu, który będzie podany do publicznej wiadomości. SEKRETARZ.

ogromnie nie na rękę wobec reformy finansów i znacznych nowych podatków.

Będą musieli uchwalić nowe podatki lub rząd Sikorski-Grabski upadnie; tymczasem oni mieli nadzieję, że prawica dla dobra państwa weźmie udział w uchwaleniu nowych podatków bez pośrednich i pośrednich, a potem lewica i centrum będzie mogła spokojnie na wiecach ogłupić ludność, że nowe podatki uchwaliła w celu wyżysku ludu pracującego, tylko prawica, a oni byli temu przeciwni.

A teraz taka gra się nie uda i stąd są złe humory w prasie lewicowej i ciągłe wymyślania na prawicę.

ILE PIENIEDZY POBIERAJA POSŁOWIE W POLSCE.

Warszawa. — Komisja regulaminowa powzięła uchwałę określającą zasadnicze wynagrodzenie miesiadnicze posłów od 1-go stycznia bieżącego roku na 1 milion marek niezależnie od dodatków procentowych, przyznawanych w miarę spadku marki.

Marszałek sejmu pobierać będzie 4-krotne wynagrodzenie poselskie. Wobec tego marszałek p. Trampczyński nadesłał pismo, w którym oświadcza, że postara się o zmianę uchwały Senatu, przyznającą mu 6-krotne wynagrodzenie senatorkie a przyjmie 4-krotne.

O ZNIESIENIE OGRANICZEN RELIGIJNYCH.

Warszawa. Ministerjum wyznań religijnych i oświecenia publicznego opracowało projekt ustawy, znoszący ograniczenia w stosunku do Kościoła katolickiego niezgodną z przepisami Konstytucji. Sprawa ta ma być traktowana niezależnie od innych spraw zasadniczych w stosunku Kościoła do Państwa jak konkordat, dobra poklasztorne lub uposażenie duchowieństwa. Obecnie opracowany projekt przewiduje zniesienie jedynie tych przepisów zawartych w ustawach rosyjskich, które mogą być zniesione bez zastąpienia ich innymi nowymi przepisami. Projekt daje ramowe upoważnienie Radzie min. do zmiany ustaw i przepisów, dotyczących kościoła katolickiego a niezgodnych z konstytucją.

(Przyp. Red. Ograniczenia te stosowano przedewszystkiem na kresach wschodnich. Zastąpił z tego zwłaszcza Downarowicz, kandydat Pilsudskiego na wszelkie możliwe godności w Polsce.

Głośnym w Polsce był spór z księdzem Przedzieckim, biskupem podlaskim, o czem w osobnym artykule napiszemy).

Za PIĘĆ TYSIĘCY MILEJ-SÓW sprzedam dobrą rentującą się PIEKARNIĘ wraz Z POMIESZKANIEM.

Ignacy Staśkowiak, — Itayopolis — Santa Catharina.

Wiadomości.

Z POLSKI.

NA SEJM WYCHODZTWA W OHICAGO PRZEJEZDZA JĄ GOŚCIE Z POLSKI.

Chicago. (Północna Ameryka) Z Najważniejszych źródeł otrzymano wiadomość, że na Sejm Wychodztwa Polskiego w Cleveland, przybywa kilku przedstawicieli bloku narodowego i Piastowców, olem sformowania konkretnego programu współdziałania z emigracją. Ignacy Paderewski ma być na Sejmie, jak również poseł Wróblewski. Sprawa hiskupów polskich stanowiąc ma »g w ó z d z e« obrad. Wkrótce zostanie wydana odezwa objaśniająca szozogóły Sejmu, który ma od podstaw zreformować Wydział Narodowy.

BANCO NACIONAL DO COMMERCIO

ROK ZAŁOŻENIA 1915 — CENTRUM W PORTO ALEGRE
Kapitał Zakładowy 25,000,000 - Rezerwy 19,417,280\$050
SIEDZIBA FILJI W KURYTYBIE, WE WŁASNYM
GMACHU:

Rua 15 de Novembro N 41 - Róg ulicy Mar. Floriano
Adres dla telegramów: - BANMERCIO -
Caixa Postal 136

Posiada 53 filij w najgłówniejszych miastach stanu Rio Grande do Sul, 8 w stanie Santa Catharina: we Florianopolis, Joinville, Blumenau, Lages, Itajaj, Porto União, Laguna i Brusque.

5 w stanie PARANA: W KURYTYBIE, Ponta Grossa, Rio Negro, Paranaguá i Guarapuava.

z w stanie Mato Grosso: w Corumbá i Campo Grande.

Pracuje za pomocą rozległej sieci korespondentów w kraju i zagranicą. Potrąca weksle i czeka w walucie krajowej i zagranicznej.

Udziela pożyczek, skupuje i sprzedaje waluty.

Wystawia nakazy płatnicze listownie, czekami lub telegraficznie do wszelkich miejscowości w kraju i zagranicą.

Zajmuje się ściąganiem długów handlowych.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący (conta-corrente), za wypowiedzeniem i na stały termin, płacąc korzystne procenty.

Utrzymuje gubiony oddział władck ludowych, uznany przez Rząd Federalny, dla drobnego przemysłu, przyjmując wkładki od 21\$000 do wysokości 5:000\$000, wypłacając zaś do wysokości 1:000\$000 tygodniowo bez poprzedniego wypowiedzenia.

Przyjmuje kosztowności, walory, police i t. p. celem przechowania, na co przeznaczony jest obszerny i mocny dom pewny.

Zajmuje się ściąganiem rachunków i zaległości z urzędów skarbowych, federalnych, stanowych i municypalnych; zakładów fabryk, handlowych i t. p.

Dr. MIROSŁAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR

KURYTYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.
WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roetgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

„A VENCEDORA”

FABRYKA KARMEŁKÓW I CUKIERKÓW W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:

Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych

Prócz tych mam inne jeszcze gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tem, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Zachowski

CURITYBA — Rua Cabral N 58 — PARANA

KOLONJA C-el QUEIROZ

(Amola Faca)

Przeprowadza parselacje i udziela informacji:

WŁADYSŁAW RADECKI — GUARAPUAVA — PARANA

Na kolonii ERECHIM W RIO GRANDE DO SUL udziela informacji bliższych p. BOLESŁAW WENCLEWSKI W BARRO

**Najlepszy środek
od reumatyzmu**

REUMATOL

DOSTAC MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 = Kurytyba.

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NARZĘDZIA ROLNICZE, FARBY, OLEJ, DROBNE RZECZY, SZKOŁO DO OKIEN i t. d. — ŻELAZO W SZTABACH.

Kupujcie tylko

W CASA VERMELHA

Rua José Bonifacio N. 15. 11

Niemieckie farby „BAYER”

dla użytku domowego celem farbowania wełnianych, bawełnianych i jedwabnych materiałów sprzedaje się we wszystkich ilościach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm”

TRAVESSA MARUMBY N. 77 — RÓG RUA RIACHUELLO N. 52 — CURITYBA — PARANA 31

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w Thomas Coelho

STACJA KOLEJOWA BARIGUY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno francuskie jak i inne.

Cegielnię tę, dawniej własność p. Jana Wozniaka nabyła spółka polska p. p. Jana Filipaka, Józefa Rosola i innych. Obsługuje zamawiających rzetelnie, transporty wyrobów starannie. Nadmieniamy, że dachówkę francuską cegielni z Thomas Coelho wyszczególniono na przedwstępnej wystawie w Kurytybie.

CASA IDEAL

CURITYBA — RUA JOSÉ BONIFACIO N 9 — PARANA
W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurytyby nie omieszkać odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie obsłużyć każdego fregeszu wedle gustu i życzenia.

Prócz obuwia najrozmaitszego gatunku prowadzimy także wielki skład półcuch, gum, farb, szuwaksów i cholewek.

Zwracamy uwagę, że w fabryce wszelkie ceny na obuwie są o wiele tańsze, niż w poszczególnych sklepach, znalezionych od fabryk.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Siłę Herkulesa

dodaje piwo z browaru

ATLANTICA

przewyższające wszystkie

inne.

CURITYBA

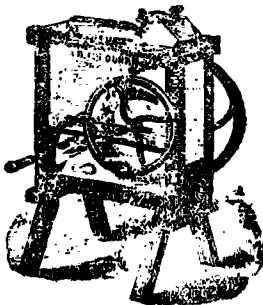
CAIXA POSTAL 140

Casa Metal

CURITYBA

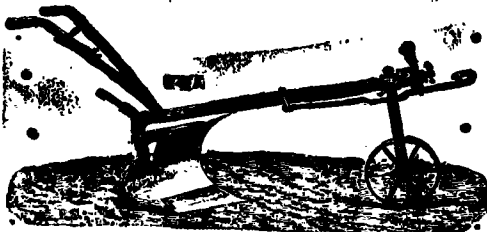
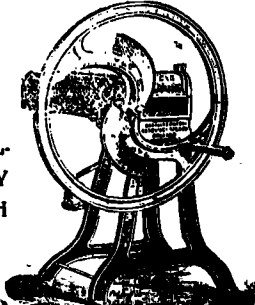
RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

Plugi, Bron i Maszyny Rolnicze

NADESZY ŚWIEŻO WIELKIM WYBORZE. --- WYROBY RUDOLF SACK I INNYCH FABRYK, --- TANIO DO NABYCIA.

Fabryka Cukierków

„AURORA”

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owinięte w papier (balas) we wszystkich odmianach.

Ulica Martim Affonso N. 16
CORITYBA, PARANA, BRASIL

Szkoła kroju i szycia

M. SOBAŃSKIEJ

Wycząm panny kroju i szycia podług systemu francuskiego i angielskiego, gruntowna nauka prasowania i modelowania. Panny z kolonii mogą znaleźć całodziennie utrzymanie przy szkole.

Ulica Mar. Floriano Peixoto N 233
CURITYBA — PARANA. 42

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że z dniem 5-go lipca otworzyłem przy ulicy São Francisco N. 56 (esquina rua Barão do Serro Azul) w Kurytybie

Gospodę Polską

w której Szanowni Rodacy znajdą za umiarkowaniem wynagrodzeniem wygodnie urządzone pokoje i kuchnię smaczną i zdrową. — Przyjmuje stałych stołowników za umiarkowaniem wynagrodzeniem.

BEZPŁATNA KAPIEL GORĄCA I ZIMNA 36

Artur Gosławski

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonii „Bom Successo” sprzedaje się pierwszej klasy ziemię herwalową i bardzo urodzajną ziemię do sadzenia.

Kolonja „Bom Successo” jest węzłem łączącym drogi Florianopolis -- Blumenau -- Timbo -- Itayopolis - Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkrowe, 100 alkrowe i 200 alkrowe. Każda fazenda ma kamp, herwa mate i ziemię uprawną. — KUPUJCIE!

Bliższych informacji udziela agencja kolonizacyjna.

Germano Ortel
Itayopolis, Estação Mafra, Santa Catharina. 19

JACEK DROMLEWICZ

LEKARZ - DENTYSTA.

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku. Flombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorządna. CENY PRZYSTĘPNE. 64

Curityba — Rua Riachuelo N. 8